

บันทึก

เรื่อง การห้ามเด็กเข้าดูภาพยนตร์ที่ไม่สมควร

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ ๔๕๑๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาปัญหาการห้ามเด็กเข้าดูภาพยนตร์ที่ไม่สมควร ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยกอบกู้ศีลธรรมของนักเรียนที่กำลังเสื่อมทรามลงให้เข้าสู่ระดับดีขึ้นได้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้ส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับไปตรวจดูกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ว่าจะใช้บังคับในเรื่องนี้ได้เพียงใดหรือไม่ หรือจะควรมีการแก้ไขประการใด และเสนอต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้มีทางที่อาจจะทำได้โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่แล้ว คือ พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ กับพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียนพุทธศักราช ๒๔๘๑ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาพยนตร์นั้น ในปัจจุบันได้บัญญัติห้ามมิให้ทำหรือฉายหรือแสดง ณ สถานที่มหรสพซึ่งภาพยนตร์หรือประกาศประกอบด้วยลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ฯลฯ กับทั้งได้บัญญัติให้มีนายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาและสภาพพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้น ถ้าจะให้มีการตรวจตราควบคุมภาพยนตร์ที่นำมาแสดงแก่ประชาชนคลุมไปถึงการห้ามผู้เยาว์วัยมิให้เข้าดูภาพยนตร์บางเรื่องที่ไม่สมควรดังที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอมาก็จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว โดยให้อำนาจเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือถ้าเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่า ภาพยนตร์เรื่องใดไม่สมควรที่จะให้เด็กเข้าดู ก็ให้อำนาจสั่งเจ้าของหรือผู้จัดการสถานที่มหรสพซึ่งจะฉายภาพยนตร์เรื่องนั้นจัดให้มีประกาศห้ามมิให้เด็กเข้าดูภาพยนตร์เรื่องนั้นติดไว้ที่หน้าสถานที่มหรสพดังกล่าว

ในส่วนที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียนนั้น ในเวลานี้ก็ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการสอดส่องควบคุมเด็กและนักเรียนที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัยของเด็กหรือแก่สภาพของนักเรียน และความประพฤติอย่างใดไม่สมควรแก่วัยของเด็กหรือแก่สภาพของนักเรียนนั้นก็ให้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้แล้ว ฉะนั้นเมื่อจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาพยนตร์ตามนัยที่กล่าวข้างต้นในเรื่องนี้ก็ต้องออกกฎกระทรวงกำหนดการเข้าดูภาพยนตร์ซึ่งได้มีประกาศห้ามมิให้เด็กเข้าดูว่าเป็นความประพฤติที่ไม่สมควรแก่วัยของเด็กหรือแก่สภาพของนักเรียนไว้ด้วย

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ เป็นเพียงความเห็นในทางที่จะออกกฎหมายควบคุม ส่วนในทางปฏิบัตินั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ใคร่จะขอเสนอข้อสังเกตไว้ด้วยว่า ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะควบคุมเด็กและนักเรียนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและให้ได้รับการศึกษาตามสมควร ถึงกับได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๑ ออกใช้เป็นกฎหมายตลอดมาจนบัดนี้ ตามความเห็นทั่ว ๆ ไปอาจกล่าวได้ว่ายังหาได้รับผลเป็นที่พอใจเท่าที่ควรจะได้รับไม่ ทั้งนี้เนื่องด้วยทางการไม่มีเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งกอบด้วยสมรรถภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวนั่นเอง และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการกับผู้แทนกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้เชิญมาร่วมประชุมปรึกษาเรื่องนี้ ยังได้ชี้แจงให้ทราบอีกว่า การที่จะจัดหาเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มขึ้นเพื่อการนี้ก็ไม่ว่าจะทำได้เพราะขัดข้องด้วยงบประมาณเมื่อเหตุการณ์เป็นอยู่เช่นนี้การที่จะเพิ่มงานใหม่ในเรื่องนี้ให้แก่เจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นอีก ก็ย่อมจะเห็นได้ว่า การสอดส่องควบคุมคงจะทำไปไม่ได้เต็มที่ และถ้าควบคุมไม่ได้ดีแล้วก็จะยิ่งกลับเป็นผลร้าย เพราะภาพยนตร์ที่ประกาศห้ามมิให้เด็กเข้าดูนั้น ย่อมจะกลายเป็นเครื่องยุยงส่งเสริมให้เด็กต้องการเข้าดูมากยิ่งขึ้น

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๔๙๒

(คำแปล)

บันทึกเพิ่มเติมของที่ปรึกษาในการร่างกฎหมาย

๑. ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วยกับกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑ แห่งคณะกรรมการ
กฤษฎีกา ในข้อที่ว่า ถ้าจำเป็นจะต้องห้ามเด็กหรือผู้เยาว์วัยซึ่งมีอายุภายในขีดที่จำกัดไว้มิให้เข้าดู
ภาพยนตร์บางเรื่องแล้ว ก็อาจทำได้โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช
๒๔๗๓ และพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๗ ตามนัยที่ได้ชี้แจงไว้ใน
บันทึกความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑

๒. ข้าพเจ้าเห็นพ้องตามที่ได้ชี้แจงไว้ในบันทึกนั้นอีกด้วยว่า การตรากฎหมายขึ้น
ตามนัยดังกล่าวข้างต้นกับการนำกฎหมายนั้นมาใช้ในทางปฏิบัติย่อมแตกต่างกันทีเดียว การที่
กฎหมายปัจจุบันไม่บังเกิดผลจริงจึงในด้านที่เกี่ยวกับความประพฤติหรืออุปนิสัยของเด็กหรือผู้
เยาว์วัยนั้น เป็นข้อที่แสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่า เรื่องนี้หาใช่เป็นเรื่องของทฤษฎีไม่ และก็อาจจะมี
ผู้สงสัยอยู่ว่า การเพิ่มเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นอีก จะทำให้ได้รับผลดีขึ้นหรือไม่ การ
แก้ปัญหาดังกล่าว เช่นที่กล่าวมานี้ ด้วยการเข้าแทรกแซงของฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น
ย่อมเป็นเรื่องที่ผิดหวังอยู่เสมอ

๓. อันความสำคัญ, อิทธิพล, และสิทธิต่าง ๆ ของบิดามารดา (หรือผู้แทนโดย
ชอบธรรมอื่น ๆ) นั้น ตามระบบกฎหมายปัจจุบันดูไม่สู้จะได้รับความยกย่องนักและเฉพาะอย่างยิ่ง
ในกรณีที่ห้ามมิให้เด็กเข้าดูภาพยนตร์บางเรื่องด้วยแล้ว ก็ย่อมจะเป็นดังที่กล่าวมานี้ทีเดียว
การศึกษานั้นเป็นเรื่องหนึ่ง แต่ความจิตเจตนาเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ผู้ที่เป็นบิดามารดามากหลายเห็น
กันว่าความจิตเจตนาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตแห่งเด็กของตนยิ่งกว่าการศึกษาเสียอีก อันภาพยนตร์
นั้นนับว่าเป็นโรงเรียนที่เพาะความจิตเจตนาให้อย่างกว้างขวาง บิดามารดาเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะดีที่สุด
ที่จะรู้ได้ว่าตนปรารถนาจะใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องสอนความจิตเจตนาให้แก่เด็กของตนหรือไม่และ
เพียงใด (ซึ่งย่อมแล้วแต่สติปัญญา ความโน้มเอียง และอุปนิสัยของเด็กแต่ละคน) เมื่อบิดา
มารดาตัดสินใจที่จะใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องสอนความจิตเจตนาให้แก่เด็กของตนแล้ว ก็หาควรที่จะ
ถูกกีดกันด้วยการห้ามทั่ว ๆ ไปอย่างไม่มีข้อขีดคั่น ในข้อนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าระบบที่ใช้อยู่ในบาง
ประเทศ ซึ่งห้ามมิให้เด็กเข้าดูภาพยนตร์ในเมื่อเด็กนั้นไม่มีผู้พามา เป็นนโยบายที่แยบคายดี
(แคนาดา, บางรัฐในสหรัฐอเมริกา, สเปน, นอร์เวย์, ฟินแลนด์, สวีเดนเฉพาะภาพยนตร์ที่ฉายใน
ตอนค่ำ) การคัดเลือกภาพยนตร์และความรับผิดชอบตกอยู่กับทางฝ่ายครอบครัว

๔. พึงอย่าลืมนึกว่า การที่จะก้าวล่วงจากนโยบายซึ่งให้เสรีภาพเต็มที่ไปสู่ นโยบายซึ่ง
วางข้อจำกัดค่อนข้างหนักนั้น มักจะเป็นเรื่องที่ต้องประสพความยุ่งยากอยู่เสมอ อันความหวังดีนั้น
หาปรากฏแก่ประชาชนไม่ ประชาชนมีแต่จะเห็นว่าเป็นเรื่องเดือดร้อนรำคาญเท่านั้น การที่ใคร ๆ
ก็เข้าดูภาพยนตร์ได้โดยเสรีนั้น เป็นนิสัยที่แพร่หลายในเมืองไทยมาก จึงเป็นข้อที่จำจะต้อง
คำนึงถึง ถ้าหาทางผ่อนปรนแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กลงได้บ้าง ก็จะทำให้ข้อค้านและเหตุ
ยุ่งยากลดน้อยลงไปมาก

๕. กฎหมายทำนองที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องที่จะต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตอายุเสมอ ซึ่งเป็นการยากที่จะวินิจฉัยเพราะย่อมจะต้องมีการถกเถียงและโต้แย้งกัน และเป็นการแน่นอนว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้จัดการหรือบุคคลอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ตามระบบซึ่งไม่ห้ามการเข้าดูในเมื่อเด็กหรือผู้เยาว์มีผู้พามาด้วยนั้น ไม่ต้องมีการวินิจฉัยกันถึงว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากบริษัท ซึ่งเป็นการง่ายที่จะสืบสาวเอาตัวได้ สำหรับเด็กที่ไม่มีผู้พามาซึ่งจะต้องมีการวินิจฉัยในเรื่องขอบเขตอายุนั้น ก็ย่อมจะให้กลับไปเสียได้อย่างง่ายดาย และเด็กนั้นก็จะได้รู้ได้ทันทีว่าตนไม่มีโอกาสที่จะเข้าดูได้ และถ้าขัดขืนหรือเข้าดูด้วยอุบายฉ้อฉล ก็อาจจะได้รับโทษตามนัยที่ได้ชี้แจงไว้ในบันทึกความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑

๖. ถ้าใช้ระบบดังกล่าวนี้แล้ว ประกาศของผู้จัดการแทนที่จะมีข้อความเป็นการห้ามทั่ว ๆ ไปมิให้เด็กหรือผู้เยาว์เข้าดูภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเรื่องใดควรจะมีข้อความเป็นคำตักเตือนว่า “ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่สมควรแก่เด็กหรือผู้เยาว์” ข้อความเช่นนี้เป็นความเห็น หาใช่เป็นการห้ามไม่ และเป็นเรื่องซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมทั้งหลายจะพึงมีวินิจฉัย การห้ามนั้นควรมีแต่เฉพาะในกรณีที่เด็กไม่มีผู้ใดพามาเท่านั้น